

Vasa övningsskola

Digitalisering inom lärande, undervisning och handledning

Vasa övningsskolas IT-strategi 2026-2028

som baseras på

ÖVNINGSSKOLORNAS IT-STRATEGI 2025-2028

Utformad av IT-strategiarbetsgruppen 2025-2026

Behandlad under lärarmötet i åk 1-9 6.5.2026 och kollegiemötet i gymnasiet 21.5.2026

1. VISION

Digitala tjänster och mångsidiga digitala färdigheter är en naturlig del av övningsskolornas verksamhetskultur och läroplanernas genomförande. Även elever och studerande har en aktiv roll. Övningsskolorna och nätverket eNorssi fungerar som lärande och sakkunniga enheter som undersöker, testar och utvecklar digitalt kunnande, lärande, handledning samt lärarutbildningen som helhet.

Övningsskolornas fysiska och digitala lärmiljöer stöder elevcentrerat, samarbetsinriktat och kreativt arbete och möjliggör därmed mångsidiga lärupplevelser i enlighet med läroplanen. Elever och studerande får åldersanpassat stöd i användningen av digitala tjänster som stöder inlärningsprocesserna.

Lärmiljöerna är genomtänkt utformade och främjar gemensamt lärande, delning av kunnande samt goda verksamhetsförutsättningar för elever, studerande, lärarstuderande och lärare. Lärande och undervisning kan i allt högre grad vara oberoende av tid och plats och vid behov baseras på hybridlösningar och artificiell intelligens.

Övningsskolorna bedriver utvecklingsarbete, deltar aktivt i nationella och internationella projekt samt sprider god praxis både inom och utanför nätverket. Arbetet är systematiskt, inriktat på gemensamt lärande och präglas av ett experimentellt förhållningssätt.

Verksamhetskulturen möjliggör snabba reaktioner på föränderliga situationer och behov. Utvecklingen är kollaborativ och bygger på forsknings- och utvärderingsdata, inklusive analyser av effekterna av teknologier såsom artificiell intelligens. Genom att själva producera kunskap baserad på försöks-, forsknings- och utvärderingsverksamhet bidrar övningsskolorna till utvecklingen och styrningen av utbildningen.

Utvecklingsarbete sker även i samarbete med universitet, högskolor och företag. Visionen är världens bästa lärande.

2. DIGITAL KOMPETENS

IT-strategins viktigaste uppgift är att beskriva hur övningsskolorna utvecklar pedagogiken och lärandet ur ett informations- och kommunikationsteknologiskt (IT) perspektiv. Informations- och kommunikationsteknologins roll är att underlätta, bredda och effektivisera skolornas verksamhet samt bidra till att elever och studerande utvecklar färdigheter som behövs i fortsatta studier och arbetsliv. Fokus ligger på att utveckla kompetensen hos alla parter i skolsamfundet.

Informations- och kommunikationsteknologi är ett begrepp som inom skolvärlden i huvudsak avser digitala tjänster, kompetens och lösningar. I detta dokument används medvetet parallella begrepp för att knyta strategin till läroplanen och omvärlden.

2.1 Digital kompetens bland elever och gymnasiestuderande

Övningsskolornas elever och studerande får gedigna grundkunskaper i informations- och kommunikationsteknologi, förståelse för grundläggande artificiell intelligens, utnyttjande av teknologi, medieläs-kunnighet och programmering. Elever och studerande uppmuntras vara med och välja digitala tjänster

som används i undervisningen men vägleds samtidigt till att fungera tryggt i miljöer där de kan möta datasäkerhets- och dataskyddsrisker.

I övningsskolorna tillämpas de nationella kunskapsbeskrivningarna för digital kompetens, vars syfte är att stärka barn och ungas mediekompetens, kunnande inom informations- och kommunikationsteknologi samt kunnande inom programmering både inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Dessa färdigheter lägger grunden för kreativt och mångsidigt digitalt arbete, fortsatta studier, digitalt medborgarskap och arbetsliv.

De IT-färdigheter grundskoleleverna ska erhålla under sin skolgång beskrivs närmare i de enhetsvisa kunnakartorna DIGIsmart och Somesmart som fungerar som bilagor till IT-strategin (bilagorna 2.1, 2.2, 2.3 och 2.4). I dessa beaktas också den artificiella intelligensens ökade roll i samhället. Vid utarbetandet har vi tagit stöd av Utbildningsstyrelsens rekommendationer och de nivå-tabeller för digital kompetens som finns i eNorssis gemensamma IT-strategi (<https://enorssi.fi/tvt/tvt-strategi/>, på finska).

Gymnasiestuderandes digitala kompetens utvecklas i enlighet med läroämnenas innehåll och särdrag (GLP 2021) och genom att stärka gymnasiestuderandes färdigheter i att använda digitala lärmiljöer. Målen för gymnasiestuderandes IT-kunnande beskrivs i bilaga 2.5 DIGIsmart vid Vasa övningsskolas gymnasium.

2.2 Digital kompetens bland lärarstuderande

Lärarstuderande behöver färdigheter i att använda presentationsteknik, allmän digital kompetens (informationssökning, källkritik, datasäkerhet och dataskydd), delning av filer och media (molntjänster), grundläggande programmering samt användning av webbtjänster för undervisning och läroämnesspecifika program enligt åldersgrupp och läroämne.

Lärarstuderande får under praktikperioderna också ta del av hur IT används i det administrativa arbetet samt i samarbetet mellan hem och skola (elevadministrationssystem). Under praktikperioderna lyfts även de möjligheter och utmaningar som artificiell intelligens innebär för lärare fram, såsom plagiering, dataskydd, rätten att bestämma över sin egna data och åldersgränser för olika tjänster. Vid behov används pedagogiska och tekniska lösningar som lämpar sig för hybridundervisning.

2.3 Digital kompetens bland lärare och personal

Övningsskolornas lärare får stöd och utbildning för att de ska ha goda tekniska och särskilt pedagogiska färdigheter när det gäller användning av IT i undervisningen och i handledningen av lärarstuderande. Utvecklingen av kunnandet grundas på identifierade utvecklingsbehov, personalens egna önskemål om utbildning och kompetenskartläggningar.

IT-kunnande är ett brett begrepp som omfattar bland annat användning och produktion av digitalt innehåll, digital kommunikation, den artificiella intelligensens ökade roll i samhället, digitalt medborgarskap samt digital pedagogik. Lärare och personal utvecklar kontinuerligt sina färdigheter inom digital pedagogik, datasäkerhet och användning av artificiell intelligens.

Vid övningsskolorna arbetar dessutom annan personal, till exempel skolgångshandledare, som ska ha tillräckligt kunnande inom IT och mediekompetens för sina arbetsuppgifter. Skolan säkerställer denna kompetens.

3. SÄKERSTÄLLANDE AV FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR VERKSAMHETEN

En modern och driftsäker IT-miljö är en hörnsten för att informations- och kommunikationstekniken ska kunna ingå som en naturlig del av övningsskolornas dagliga verksamhet. IT-miljön består av nätverk, utrustning, digitala lärmiljöer, program och applikationer samt supporttjänster. Dessa faktorer säkerställer att strategin kan genomföras.

Utgångspunkten för genomförandet av informationsstrategin är att resurser tilldelas systematiskt som en del av enheternas basfinansiering. Resurstilldelningen för utrustning, tjänster och utbildning grundas på skolspecifika behov och strategiska riktlinjer. Verksamhetsförutsättningarna beskrivs närmare i en bilaga (bilaga 1 Säkerställande av verksamhetsförutsättningarna).

4. UTVÄRDERING AV IT-STRATEGIN

Perioden för denna strategi är 2026–2028, men strategin preciseras och utvecklas vid behov årligen. Utöver denna gemensamma strategi gör övningsskolorna enhetsspecifika preciseringar och upprättar planer för genomförandet av strategin. Strategin utvärderas varje år både i de enskilda enheterna och inom eNorssi-nätverket, till exempel i samband med att verksamhetsberättelser för enheter eller för nätverket upprättas.

Bilagorna till strategin utvecklas kontinuerligt och kan uppdateras under strategiperioden utan att behöva genomgå en särskild godkännandeprocess.

5. BILAGOR

Bilaga 1 Säkerställande av verksamhetsförutsättningarna

Bilaga 2.1 DIGIsmart vid Vasa övningsskola åk 1-6

Bilaga 2.2 DIGIsmart vid Vasa övningsskola åk 7-9

Bilaga 2.3 DIGIsmart åk 7-9 - ansvariga ämnen och tidsläggning

Bilaga 2.4 Somesmart vid Vasa övningsskola, åk 1-9

Bilaga 2.5 DIGIsmart vid Vasa övningsskolas gymnasium

Bilaga 3 AI riktlinjer vid Vasa övningsskola